

מיתת שונא בחיי השונאו הוי מילתא דלא שכיחא, אבל עצם מיתה הוי דבר דשכיחא, עיי"ש.

★★

בגמ': אי עבדינן ל' צרה כל שכן דמזדריו טפי.

בליקומי יהודה על יוהכ"פ הביא בשם השפת אמת שעל פי זה מדוייק המשנה דקתני ומתקינין "לו" כהן אחר תחתיו שמא יארע בו פסול, דלהכי שנה "לו" כלומר לו ולצרכו, כדי שיתקנא ויזדרז טפי, לשמור עצמו מכל טומאה.

ובשם השפתי צדיק הביא דלכן שנה ומתקינין לו כהן "אחר", לומר דווקא כהן אחר שאינו קרוב משפחה אליו מתקינין כדי שיתקנא בו ויזרז א"ע לשמור מן הטומאה, אבל בנו אין מתקינין לשמש במקומו, דהרי בכל אדם מתקנא חוץ מבנו (סנהדרין קה ע"ב) נמצא דאינו נזהר טפי מחמת כן.

★★

סברא זו של השפתי צדיק כתבו גם הגאון ר' מאיר אריק בתשובתו אמרי יושר (ח"א סי' פד), ע"ש שנשאל במקום שהי' תקנה ששני שוחטים יבדקו ביחד הסכין של שחיטה או הריאות, אי מהני בזה אב ובנו או ב' אחים.

וכתב להוכיח כהנ"ל דבאב ובנו לא מירתת, אבל בשני אחים שפיר מירתת כמבואר לקמן מ"ז ע"א בר"י בן קמחית שנתזה צינורא מפיו של ערבי עליו ושמש אחיו תחתיו, הרי שהעמידו אחיו לו לסגן תחתיו.

★★

בגמ': וכפר בעדו ובעד ביתו ולא בעד שני בתיים.

השבות יעקב (ח"א סי' כט) פסק דאחד שנשא אשה על אשתו [ע"י היתר מאה רבנים] דשוב לא יתפלל בימים נוראים להוציא הציבור ידי חובתם עד שיגרש את אשתו הראשונה, והוא עפ"י מה שפסק הרמ"א (סי' תקפ"א) דשליח ציבור בימים הנוראים צריך להיות נשוי דומיא דכהן גדול ביוה"כ, וה"נ לענין ב' נשים דמבואר בסוגין דכל כמה דלא מגרש אחת מהן הוא פסול לעבודה, ה"נ דלא יתפלל להוציא ציבור ידי חובתן כל זמן שיש לו ב' נשים.

ועי' בברכי יוסף (סי' תקפ"א ס"ק י"ג) שהשיג על השבות יעקב דעיקר הענין שהש"ץ יהא נשוי ביוה"כ הוא רק

מנהג, ומסתיין חומרא זו ואין לנו להוסיף ע"ז לפסול גם הנשוי ב' נשים, ובפרט בנידון של השבויי שנשטית אשתו הראשונה די"ל דכמאן דליתא דמיא.

וכמה שנקט השבות יעקב דהעובד בב' בתים הוא פסול, השיג עליו החקרי לב (או"ח סי' קי"ז) דאין לזה שום ראייה מסוגיין ובתוס' ישנים לעיל (ב. ד"ה שמא ימות) נקט בתחילה דאין ב' נשים לעיכובא, אלא דצדד לומר דמעכב, ע"ש.

בישועות יעקב (סי' תקפ"א ס"ק ג) כתב דבמקור הדברים בכלבו איתא דהטעם דהש"ץ צריך להיות נשוי, כדי שיהא שמור מן ההרהור, דומיא דכה"ג, ולפ"ז כתב דבודאי מותר שיהי' לו ב' נשים, דזה הוי גזה"כ רק בכה"ג עיי"ש.

★★

הגאון ר' שאול אלטר שליט"א כותב (בקו' טהר יומא - בקובץ נר ישראל - תשל"ט):

עי' בריטב"א ובתוס' ישנים ד"ה ולא וכו' שהקשו מהפסוק בד"ה "וישא לו יהודע נשים שתיים" וכתבו "ושמא ביוה"כ הי' מגרש אחת מהן", ובאמת זוהי קושיית הראב"ד פ"ז מה' איסור"ב על הרמב"ם שם בהלכה י"ג שכתב דכה"ג אסור בשתי נשים, ותמה עליו מהפסוק הנ"ל, [ומשכ"ש בגליון דכוונת הכתוב אחרת, הגה"ה זו איני יודע מי שנאה, וליתא לדבריו מקמי הראשונים הנ"ל], ובמגיד משנה שם כתב דלדעת הראב"ד נצרך לומר "שבכל יוה"כ הי' מגרש א' מהן" עכ"ל.

ואמ"ו שליט"א [בעל הפני מנחם זצ"ל] תמה על דבריהם, דהא כהן אסור בגרושה, ואם הי' מגרש אחת לא יכל להחזירה, ובשלמא דברי התו"י והריטב"א "שביוה"כ הי' מגרש", י"ל דאה"נ שלא הי' מחזירה [אם כי דוחק לשון הפסוק דמשמע שהיו תמיד נשיון], אמנם לשון המגיד משנה "שבכל יוה"כ הי' מגרש" אין לו הסבר וצע"ג. ע"כ.

★★

ובעצם הקושי הנ"ל על הרמב"ם, כתב בשפת אמת כאן די"ל דדוקא כשנושא ב' נשים כשהוא כה"ג אסור, אבל מותר לו ליקח כשהוא כה"ג אשה על אשתו שנשאה כשהי' כהן הדיוט עכ"ד.